

Novel·la Romànica Medieval

2015/2016

Codi: 103366

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501818 Estudis de Francès i Català	OT	3	0
2501818 Estudis de Francès i Català	OT	4	0
2501856 Estudis de Francès i de Clàssiques	OT	3	0
2501856 Estudis de Francès i de Clàssiques	OT	4	0
2501857 Estudis de Francès i Espanyol	OT	3	0
2501857 Estudis de Francès i Espanyol	OT	4	0
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	3	0
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	4	0
2502533 Estudis Francesos	OT	3	0
2502533 Estudis Francesos	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jordi Cerdà Subirachs

Correu electrònic: Jordi.Cerda@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No s'escau.

Objectius

Durant el segle XII es configura al voltant de les corts europees més dinàmiques una forma literària culta en llengua romànica: el romanç. S'analitzaran els factors socioculturals que van originar aquesta nova forma literària. S'identificaran alguns de les seves principals caracteritzacions: des de les primeres traduccions i adaptacions d'obres llatines, els *romans antiqués* (centrats en temes de l'antiguitat clàssica), o la matèria de Bretanya, configurada per un conjunt d'obres inspirades en relats procedents de la cultura celta. Estudiarem en profunditat l'obra de Chrétien de Troyes, punt d'arrencada de la gran difusió del cicle artúric al llarg de l'edat mitjana. S'abordaran, doncs, les obres principals en el context de la llegenda artúrica, la qual, més enllà de la seva arquitectura complexa, es origina indiscutible del gènere de la novel·la. En definitiva, identificar, descriure i analitzar els primers documents narratius romànics.

Competències

Estudis de Francès i Català

- Establir les pautes de definició dels gèneres literaris medievals a partir de la seva naturalesa oral o escrita.
- Estudi comparat i pluricultural les literatures romàniques medievals.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis de Francès i de Clàssiques

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Establir les pautes de definició dels gèneres literaris medievals a partir de la seva naturalesa oral o escrita.
- Estudi comparat i pluricultural les literatures romàniques medievals.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis de Francès i Espanyol

- Establir les pautes de definició dels gèneres literaris medievals a partir de la seva naturalesa oral o escrita.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Anglès i Francès

- Establir les pautes de definició dels gèneres literaris medievals a partir de la seva naturalesa oral o escrita.
- Estudi comparat i pluricultural les diferents literatures romàniques medievals.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis Francesos

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar conceptualment una obra de la matèria en qüestió
2. Analitzar documents literaris medievals orals i escrits.
3. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
4. Argumentar sobre diversos temes i problemes literaris a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats.
5. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural
6. Comunicar de manera clara i en el registre adequat un treball acadèmic.
7. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica.
8. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica.
9. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent
10. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
11. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
12. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
13. Identificar las ideas principales de un texto sobre la materia y realizar un esquema
14. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema.
15. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i realitzar un esquema
16. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
17. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials
18. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
19. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
20. Mantenir una conversa adequada al nivell de l'interlocutor.
21. Organitzar amb eficàcia i rendibilitat la part autònoma de l'aprenentatge
22. Participar en els debats orals realitzats a l'aula de manera crítica i utilitzant el vocabulari de la disciplina
23. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
24. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
25. Ser capaç de definir els gèneres literaris medievals.
26. Ser capaç de realitzar un anàlisi comparatiu i pluricultural de les diferents literatures romàniques medievals.
27. Ser capaç de realitzar una anàlisi comparativa i pluricultural de les diferents literatures romàniques medievals.

Continguts

1. ELS ROMANÇOS DE MATÈRIA ANTIGA O ROMANS ANTIQUES

- 1.1. L'origen de la novel·la europea: el naixement del romanç
- 1.2. El públic cortesà i el desenvolupament del mecenatge
- 1.3. El *clerc* i el renaixement del segle xii
- 1.4. La representació de l'Antiguitat en el romanç antic. La teoria de la *translatio*
- 1.5. El primer *romanç antic*: el *Roman d'Alexandre*
- 1.6. La tríada clàssica
 - 1.6.1. El *Romanç de Tebes*
 - 1.6.2. El *Romanç d'Enees*
 - 1.6.3. El *Romanç de Troia* de Benet de Sainte-Maure
2. LA MATÈRIA DE BRETANYA. ELS LAIS
 - 2.1. La matèria de Bretanya
 - 2.2. El naixement de la ficció: oralitat i *merveilles*
 - 2.3. Els *lais*
 - 2.4. Maria de França
 - 2.4.1. La concepció literària de Maria de França: el pròleg dels *Lais*
 - 2.4.2. Els *Lais* i la literatura cortesana
3. LA MATÈRIA DE BRETANYA. EL TRISTANY
 - 3.1. La història de Tristany
 - 3.2. Adopció i adaptació de les fonts cèltiques de la matèria tristaniana
 - 3.3. Les versions del *Tristany*
 - 3.3.1. Les versions conservades del *Tristany* i la seva posterioritat literària
 - 3.3.2. El *Tristany* de Tomàs d'Anglaterra: una pintura tràgica de la *fin'amors*
 - 3.3.3. El *Tristany* de Béroul: un mite transgressiu
4. LA MATÈRIA ARTÚRICA. CHRÉTIEN DE TROYES
 - 4.1. Orígens de la matèria artúrica: el *Romane Brut* de Wace
 - 4.2. L'activitat literària de Chrétien de Troyes
 - 4.3. La teoria literària de Chrétien de Troyes
 - 4.3.1. Els pròlegs: la dimensió moral de la *fabula*
 - 4.3.2. "La sortida del cavaller cortesà": La noció de aventura i la funció del meravellós.
 - 4.3.3. *Une mout bele conjointure*: ètica i estètica en l'obra de Chrétien de Troyes
 - 4.3.4. La racionalització de l'element meravellós

4.4. *El Cavaller del Lleó*

4.5. *El conte del Graal*

5. L'HERÈNCIA DE CHRÉTIEN DE TROYES: EL ROMANÇ ARTÚRIC AL SEGLE XIII

5.1. Les continuacions d'*El conte del Graal* de Chrétien de Troyes

5.2. Al marge del Graal: el romanç artúric postclàssic.

5.2.1. Innovacions temàtiques i estructurals

5.2.2. L'experimentació amb la forma artúrica.

5.3. La matèria artúrica a Occitània: el *Jaufré*

5.4. La narrativa artúrica en prosa

5.4.1. L'adopció de la prosa per a la narrativa

5.4.2. La *Vulgata* artúrica: la reconstrucció del món artúric amb voluntat totalitzadora

5.4.3. El *Lancelot del Lac*: l'estètica de l'entrellaçament

5.4.4. *La cerca del Sant Graal*: ideari cavalleresc i mística cistercenca

5.4.5. *La mort del rei Artur*

6 ESTÈTICA REALISTA I NOUS CORRENTS NARRATIUS DEL SEGLE XIII

6.1. Amors contrariats i inspiració bizantina: el naixement del romanç idíl·lic

6.2. El romanç realista.

6.2.1. Gualter d'Arràs: la cerca de la versemblança i el rebuig de la matèria de Bretanya

6.2.2. Jean Renart

6.2.3. Estètica realista i tradició trobadoresca

6.3. Literatura cavalleresca i tradició occitana: *Flamenca* i *Joufroi de Poitiers*

6.4. La desmitificació de l'amor i l'aventura

Metodologia

En termes generals, es dirigirà l'aprenentatge mitjançant el següent conjunt de tècniques i accions:

- Classe magistral amb el suport TIC i discussió col·lectiva.
- Pràctica d'expressió escrita i oral.
- Realització d'exercicis individuals i en grup, tant escrits com orals.
- Realització d'activitats autònomes: lectures de fonts primàries i crítiques, redacció i recerca bibliogràfica.
- Sessions pràctiques de correcció i seguiment dels exercicis.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitat participativa a la classe i coordinada amb d'altres companys.	10	0,4	5, 6, 17, 21
Tipus: Supervisades			
Dos (mínim) comentaris de textos narratius.	20	0,8	5, 6, 17, 21
Tipus: Autònomes			
Treball final	30	1,2	5, 6, 17, 21

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades a través d'examen, treballs individuals i en grup, comentaris de text i presentacions.

-Mòdul de lliurament de treballs: en aquest mòdul s'avaluaran un o més treballs amb un pes global aproximat d'entre el 30% i el 50%.

-Mòdul de presentacions de textos a l'aula, amb un pes global aproximat d'entre el 20% i el 40%.

-Mòdul de prova escrita, amb un pes global aproximat d'entre el 30% i el 50%.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat participativa a la classe i coordinada amb d'altres companys.	Aproximació bibliogràfica autònoma a la matèria.	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Anàlisi d'un text narratiu aplicant el coneixement del conetx històric i sociocultural.	Avaluació amb orientació instrumental i bibliogràfica	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Dos (mínim) comentaris de textos narratius.	Aproximació bibliogràfica autònoma a la matèria.	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Bibliografia

Auerbach, E. (1996). *Mimesis, La representación de la realidad en la literatura occidental (1942)*. Mèxic: FCE.

Cerdà, J. (coord.) (2012). *Literatura europea del orígens*. Barcelona: EdiUOC.

Cirlot, V. (1987). *La novela artúrica*. Barcelona: Montesinos.

Cirlot, V.(2005). *Figuras del destino. Mitos y símbolos de la Europa medieval*. Madrid: Siruela.

García Gual, C.(1983). *Historia del rey Arturo y de los nobles y errantes caballeros de la Tabla Redonda*. Madrid: Alianza.

Huchet, J. C. (1984), *Le roman médiéval*. París: PUF.

Kölher, E.(1990). *La aventura caballescica: Ideal y realidad en la narrativa cortés (1957)*. Barcelona: Sirmio.

Méla, C.(1984). *La Reine et le Graal: la conjointure dans les romans du Graal de Chrétien de Troyes au livre de Lancelot*. París.

Mora-Lebrun, F. (1994). *L'Enéide médiévale et la naissance du roman*. París: PUF.

Pastoreau, M. (1994). *La vida cotidiana de los caballeros de la Tabla Redonda*. Madrid: Ediciones Temas de Hoy.

Torres Asensio, G. (1989). *Los orígenes de la literatura artúrica*. Barcelona: PPU.

Zink, M. (1985), *La subjectivité littéraire*. Paris: PUF.